

Sygn. akt I C 140/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2018 r.

Sąd Rejonowy w Jaśle I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Grzegorz Wanat

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Anna Wojtunik

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2018 roku w Jaśle

sprawy z powództwa M. B.

przeciwko L. T. i D. T.

o ochronę służebności

I. zakazuje pozwanym L. T. i D. T. czynienia przeszkód powódce M. B. i osobom jej prawa reprezentującym w wykonywaniu służebności gruntowej przejazdu, przechodu i przegonu ustanowionej postanowieniem Sądu Rejonowego w Jaśle z (...)r. (...)w szczególności:

a) usuwania utwardzeń w postaci gruzu i kamieni ze szlaku służebnego na położonych w Ł. gmina T. działkach nr (...) na odcinku opisanym pkt M-L-J-K-Ł-N-M na szkicu sytuacyjnym biegłego geodety P. M. z 25.09.2017 r. L.ks. rob. (...),

b) zabrania odśnieżania szlaku służebnego na odcinku opisanym w podpunkcie a) postanowienia,

c) zabrania wykonywania przejazdów samochodami ciężarowymi,

II. nakazuje pozwanym, aby nie przeszkadzali powódce w normalnym utwardzeniu szlaku służebnego przy użyciu kamienia, żwiru lub kłińca na działkach nr (...) w Ł. na odcinku opisanym pkt M-L-J-K-Ł-N-M na szkicu sytuacyjnym biegłego geodety P. M. z 25/09/2017 r. L.ks. rob. (...),

zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powódki kwotę 1.350,45 zł (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt złotych 45/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 140/17

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Rejonowego w Jaśle z 02.02.2018 r.

Pozwem z 17.01.2017 r; sprecyzowanym na rozprawie 25.04.2017 r. (k. 21) i na oględzinach nieruchomości 02.06.2017 r. (k. 28) powódka M. B. domagała się udzielenia jej ochrony prawnej posiadania służebności drogi koniecznej, ustanowionej postanowieniem Sądu Rejonowego w Jaśle z 12.11.2009 r. sygn. (...), dla działki nr (...), położonej w Ł., poprzez zakazanie pozwanym D. T. i L. T. przeszkadzania w korzystaniu ze służebnego szlaku.

Uzasadniając roszczenie wskazała, że pozwani przeszkadzają powódce we wszelkich działaniach mających na celu utrzymanie drogi dojazdowej do posesji w należytym stanie – zakazują jej odśnieżania szlaku, zakazują wjeżdżania samochodów ciężarowych na szlak, uniemożliwiają jego naprawienie i utwardzenie. W ten sposób powódka jest odcięta od drogi publicznej, niemożliwy jest dojazd do jej posesji, w okresach zimy i deszczu, grzęźnie w śniegu bądź koleinach i błocie.

W odpowiedzi pozwani domagali się oddalenia powództwa w całości, przyznając, że nie zezwalają powódce na odśnieżanie i utwardzanie szlaku drożnego oraz na przejeżdżanie przedmiotowym szlakiem samochodów ciężarowych pod dom powódki. Argumentowali, że działka po której przebiega szlak służebny stanowi ich własność, a w związku z tym powódka nie ma prawa korzystać ze szlaku w powyższy sposób. Pozwani akceptują jedynie piesze przejścia i przejazdy wykonywane samochodem osobowym. Końcowo zaproponowali przywrócenie stanu pierwotnego na służebnym szlaku tj. zasianie go trawą i wykonywanie przejazdów i przechodu po terenie zielonym (por. k. 21v, 28v, k. 66v - 67).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Powódka M. B. jest właścicielką działki ewidencyjnej nr (...), położonej w Ł., gmina T.. Działka ta jest zabudowana budynkiem mieszkalnym. Zamieszkuje w niej powódka wraz z dziećmi i matką.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Jaśle z 12.11.2009 r. sygn. (...) została ustanowiona, na rzecz każdorazowych właścicieli działki numer (...), położonej w Ł. służebność gruntowa przejazdu, przechodu i przegonu przez działki numer (...)

w Ł. szlakiem oznaczonym na szkicu sytuacyjnym biegłego geodety inż. P. M. z 15.07.2009 roku L. (...). R. (...) dwoma liniami przerywanymi koloru czerwonego i opisanym literami R-O-L-J-I-G-E-F-H-K-N-M-P-S. Postanowienie jest prawomocne. Powyższe postanowienie Sądu zapadło jako konsekwencja ustalenia, że powódka nie ma możliwości wykonywania przejazdów do własnej posesji w inny sposób, aniżeli opisanym szlakiem służebnym przez działki nr (...). W szczególności przedmiotem oceny Sądu była kwestia dostępności z drogi gminnej nr (...), ostatecznie wariant ten – jako nieuzasadniony gospodarczo – został wykluczony (dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Jaśle w sprawie sygn. (...) wraz z opinią biegłego geodety w tej sprawie oraz pisemne uzasadnienie - k. 37-39, 66 – 71 akt(...)).

Zarówno powódka M. B., jak i członkowie jej rodziny oraz inne osoby trzecie odwiedzające powódkę, korzystają z ustanowionego szlaku służebnego, jako jedyne go dostępu do nieruchomości stanowiącej własność powódki (nr 652). W 2016 r. powódka, z powodu pogarszającego się stanu drogi, uniemożliwiającego wykonywanie przejazdów, wywoziła na szlak kamienie celem jego utwardzenia. Pozwani sprzeciwili się utwardzaniu szlaku, usuwając naniesione przez powódkę kamienie. Nadto, zimą 2016 r. kiedy powódka w związku z obfitymi opadami śniegu wezwała osobę do odśnieżenia szlaku drożnego przy użyciu pługu zamontowanego na „białoruśce”, pozwani również i w tych czynnościach przeszkadzali, zabraniając kierowcy wjazdu na szlak służebny. Sytuacja zakończyła się interwencją policji, w asyście której osoba wezwana do odśnieżania dokończyła czynności odśnieżania szlaku służebnego (zeznania świadka R. H. – k.29 - 29v, zeznania świadka J. H. (1) – k. 30, zeznania świadka S. R. – k.30v, przesłuchanie powódki M. B. – k.66v, przesłuchanie pozwanych L. T. i D. T. – k.66v - 67). Pozwani sprzeciwiają się również przejeżdżaniu szlakiem służebnym samochodem ciężarowego dojeżdżającego do zabudowań powódki w celu odebrania śmieci (por. oświadczenie pozwanych na rozprawie 25.04. (...). – k. 21v).

Stanowiący przedmiot niniejszej sprawy szlak służebny stanowi drogę ziemną, nieutwardzoną, z widocznymi koleinami i nierównościami, noszącymi ślady przejazdów. W okresie opadów deszczu stanowi teren bardzo błotnisty

z obszernymi kałużami wody opadowej, w znacznym stopniu ograniczający możliwość wykonywania przejazdów. Brak utwardzenia przy towarzyszących opadach atmosferycznych każdorazowo pogarsza istniejący stan szlaku służebnego. Błotnisty odcinek drogi ciągnie się na odcinku ok. 50 m i przebiegając przez działki ewidencyjne nr (...) (własność pozwanych),(...)obejmuje łącznie powierzchnię ok. 175 metrów kwadratowych.

W zakresie działki nr (...) jest to odcinek o długości 22 metrów (co odpowiada 77 m² pola powierzchni szlaku służebnego), w zakresie działki (...) – odcinek o długości 10 metrów (co odpowiada 35 m² pola powierzchni szlaku służebnego). Obszar ten został opisany i oznaczony w opinii i na szkicu sytuacyjnym biegłego geodety P. M. z 26.09.2017 r. literami M-L-J-K-Ł-N-M (dowód: opinia biegłego geodety P. M. z 26.09.2017 r. wraz ze szkicem sytuacyjnym i zdjęciami – k. 33 - 35, protokół oględzin przedmiotu sporu – k. 28).

Stan faktyczny sprawy był częściowo między stronami bezsporny, w pozostałym zaś zakresie ustalony został w oparciu o zgromadzone w aktach dokumenty, których prawdziwość nie została przez strony zakwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu oraz na podstawie zeznań stron i świadków, a nadto opinii geodezyjnej biegłego P. M.. Za wiarygodne w zakresie ustalonego stanu faktycznego Sąd uznał zeznania powódki, które znalazły potwierdzenie w relacji świadków, a także zasadniczo w zeznaniach pozwanych. Podkreślić należy, iż pozwani nie kwestionowali tego, że zabraniają powódce korzystania ze szlaku służebnego w przysługującym jej zakresie, uniemożliwiając jej utwardzanie szlaku, odśnieżanie, przejeżdżanie pojazdami innymi aniżeli samochody osobowe.

Niezasadne były twierdzenia pozwanych, że w czasie odśnieżania spornego szlaku przy użyciu pługu, doszło do uszkodzenia starego drewnianego płotu.

Zauważyć bowiem należy, że jak wynika z wiarygodnych zeznań świadka J. H. (2), w trakcie odśnieżania szlak służebnego, przy tym szlaku, na terenie działki pozwanych nie istniał żaden stary drewniany płot. Drewniany płot rozwalił się już wcześniej ze starości (k. 30).

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 222 § 2 k.c. przeciwko osobie, która narusza własność w inny sposób aniżeli poprzez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą, przysługuje właścicielowi roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i zaniechanie naruszeń. Przepis ten stosowany jest z mocy art. 251 k.c. odpowiednio do ochrony ograniczonych praw rzeczowych, tj. między innymi do ochrony służebności gruntowej. Z powodu bezwzględного charakteru ograniczonych praw rzeczowych wskazane roszczenia (art. 222 § 2 k.c.) przysługują zarówno przeciwko osobom trzecim, jak też przeciwko właścicielowi rzeczy obciążonej, jeżeli dokonuje on naruszenia ustanowionego (istniejącego) prawa.

Konsekwencją powyższego stwierdzenia jest konieczność poczynienia podstawowych ustaleń co do istnienia ograniczonego prawa rzeczowego (tu służebności), przysługiwania domagającemu się ochrony prawnej uprawnień z niej wynikających oraz ustalenia jej treści i zakresu. Nadmienić przy tym należy, że wspomniany zakres służebności, jej treść i sposób wykonywania w niniejszej sprawie wynika z prawomocnego orzeczenia sądowego tj. postanowienia Sądu Rejonowego w Jaśle z 12.11.2009 r. sygn.(...)

Wobec istnienia służebności gruntowej, a także jej treści (szczegółowo opisanej w powołanym postanowieniu), konieczna zatem do zbadania pozostawała kwestia zaistnienia naruszenia tejże służebności w wyniku podnoszonych przez powódkę zachowań pozwanych.

Wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego bezsprzecznie wskazały, że pozwani dopuszczają się naruszania powódki w przysługującym jej prawie do korzystania ze służebnego szlaku. Zachowania te mają charakter

stały i powtarzający, a wynikają z przeświadczenia pozwanych, że jako właściciele obciążonej działki mają wyłączne prawo decydowania o sposobie zagospodarowania i korzystania z niej. W szczególności pozwani nie zaprzeczali faktowi czynienia utrudnień w odśnieżaniu szlaku przez powódkę, oraz konsekwentnie deklarują, że nie wyrażają zgody na jakiegokolwiek utwardzenie szlaku służebnego. Wynikający z przedłożonych przez biegłego fotografii, a przede wszystkim stwierdzony w trakcie oględzin stan na gruncie pozwolił Sądowi na jednoznaczne stwierdzenie, że do wskazywanego przez stronę powodową naruszenia służebności gruntowej w istocie doszło. Usunięcie przez pozwanych wcześniej wywiezionych przez powódkę utwardzeń, kamieni ze szlaku drożnego, istniejące nierówności, koleiny i ziemiste podłoże sprawiają, że w okresie opadów atmosferycznych znacznie utrudnione jest wykonywanie przejazdów oraz niemożliwe przejście tzw. suchą stopą.

Oczekiwania strony pozwanej jakoby szlak służebny miał pozostawać niezmienny co do sposobu jego utwardzenia, a raczej braku utwardzenia, jawi się jako oderwane od postępu cywilizacyjnego. Rzeczą powszechną i w pełni akceptowaną społecznie jest normalne utwardzanie szlaków drożnych, z których korzystać można pojazdami, a prawo przejazdu, przechodu i przegonu przysługuje powódce z mocy prawomocnego orzeczenia sądu w sprawie (...) Propozycja pozwanych urządzenia terenu zielonego w obszarze służebnego szlaku stoi w oczywistej opozycji do celu, w jakim ustanowiono przedmiotową służebność, stanowiąc wyraz ignorancji dla potrzeb nieruchomości władnącej - działki ewidencyjnej nr (...).

Argumentacja pozwanych, podnosząca niezasadność i niesprawiedliwość ustanowienia na rzecz powódki spornej służebności nie znajduje w niniejszym sporze jakiegokolwiek uzasadnienia. Kognicja sądu w niniejszym postępowaniu dotyczyła samego faktu przysługiwania powódce służebności gruntowej oraz faktu jej naruszenia. Nie było rzeczą sądu analizować słuszność ustanowienia służebności, a zgłaszane w tym zakresie zarzuty pozwanych nie mogły w niniejszym postępowaniu odnieść zamierzonego skutku.

Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z treścią art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Materialny skutek rzeczy osądzonej, przejawia się w tym, że rozstrzygnięcie zawarte w prawomocnym orzeczeniu (rzecz osądzona) stwarza stan prawny taki, jaki z niego wynika. Tym samym sąd rozpoznający między tymi samymi stronami nowy spór musi przyjmować, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak przyjęto to w prawomocnym, wcześniejszym wyroku. W kolejnym postępowaniu, w którym pojawia się ta sama kwestia, nie może ona być już ponownie badana. Związanie orzeczeniem oznacza zatem zakaz dokonywania ustaleń sprzecznych z uprzednio osądzoną kwestią, a nawet niedopuszczalność prowadzenia w tym zakresie postępowania dowodowego.

Co się zaś tyczy obowiązku utrzymywania służebnego szlaku, to zauważyć należy, iż – w braku odmiennej umowy – obejmuje on zarówno obowiązek wybudowania odpowiednich urządzeń, jeśli są potrzebne (utwardzenie drogi), jak i późniejsze ich utrzymywanie w należyтым stanie, stosownie do sposobu korzystania z drogi i przeznaczenia nieruchomości władnącej oraz obciążonej.

Ogólna zasada wyrażona w art. 289 § 1 k.c. wskazuje, że to na właścicielu nieruchomości władnącej (tu M. B.) ciąży obowiązek utrzymania urządzeń potrzebnych do wykonywania służebności. Nie tracąc zatem z pola uwagi, że droga konieczna znajduje się na cudzym terenie i powinna stanowić dla właściciela tego terenu jak najmniejsze obciążenie, uznać należy, że uprawnionej w tytułu służebności przysługuje zarówno prawo, jak i obowiązek utrzymywania służebnego szlaku w stanie umożliwiającym wykonywanie służebności gruntowej. Naruszenie tego prawa powódki przez pozwanych skutkuje uznaniem zasadności roszczenia z art. 222§ 2 k.c.

W tym stanie rzeczy, przyjmując za niewątpliwą fakt, że powódce przysługuje ograniczone prawo rzeczowe w postaci służebności drogi koniecznej, polegające na możliwości wykonywania przejazdu, przechodu i przegonu przez działki numer (...) w Ł. szlakiem oznaczonym na szkicu sytuacyjnym biegłego geodety P. M. z dnia 15 lipca 2009 roku L. (...). R.. (...) dwoma liniami przerywanymi koloru czerwonego

i opisanym literami R-O-L-J-I-G-E-F-H-K-N-M-P-S, wobec bezsprzecznego ustalenia, że pozwani naruszają powódkę w przysługującym jej prawie, z mocy art. 222 § 2 w zw. z art. 251 k.c. sąd zobowiązał pozwanych do nieczynienia przeszkód powódce M. B. i osobom jej prawa reprezentującym w wykonywaniu ww. służebności gruntowej, w szczególności poprzez zakazanie usuwania utwardzeń w postaci gruzu i kamieni ze szlaku służebnego na odcinku opisanym pkt M-L-J-K-Ł-N-M na szkicu sytuacyjnym biegłego geodety P. M. z 25.09.2017 r. L.ks. rob. (...), zabraniać odsnieżania szlaku służebnego, jak też zabraniać wykonywania przejazdów samochodami ciężarowymi. Jednocześnie sąd nakazał pozwanym, aby nie przeszkadzali powódce w normalnym utwardzeniu szlaku służebnego przy użyciu kamienia, żwiru lub klinca na działkach nr (...) na wskazanym w wyroku odcinku szlaku.

Zauważyć bowiem należy, że w obecnych realiach życia codziennego, przy obecnym rozwoju techniki, utwardzenie szlaku drożnego klincem, żwirem lub innym kamieniem (oczywiście w niezbędnym rozmiarze), nie jest czymś nadzwyczajnym, wyjątkowym, lecz rzeczą normalną, powszechnie stosowaną i akceptowaną przez Sąd.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu znajduje podstawę w art. 98 § 1 k.p.c. Pozwanych należy traktować jako stronę, która przegrała sprawę w całości. Mając na uwadze wynik sprawy, należało zasądzić od pozwanych solidarnie na rzecz powódki zwrot całości kosztów procesu, na które składają się: kwota 31 zł tytułem opłaty od pozwu i kwotę 1.350,45 zł tytułem poniesionych przez powódkę wydatków na opinię biegłego geodety. Jednakże Sąd zasądził od pozwanych na rzecz powódki jedynie kwotę 1.350,45 zł (tytułem wynagrodzenia biegłego geodety), natomiast przez oczywistą niedokładność, pominął uiszczoną przez powódkę kwotę 31 zł tytułem opłaty od pozwu.